Sedmična kolumna visokog predstavnika za BiH Christiana Schwarz-Schillinga: “Solidarnost i pravda”

Ove sedmice u New Yorku, zatražio sam od Vijeća sigurnosti Ujedinjenih nacija da proglasi Dan Srebrenice u UN-u. Srebreničani su bili pod zaštitom UN-a u julu 1995. godine, ali Ujedinjene nacije ih nisu mogle zaštititi i spriječiti genocid. Ovo bi bio dan obilježavanja tragičnih događaja koji su se tamo desili, kojim bi se odala počast žrtvama genocida i njihovim porodicama.

Ali, iako bi Dan Srebrenice u UN-u bio značajan i primjeren simbol međunarodne solidarnosti, takva solidarnost bila bi beznačajna ako je ne bi slijedila pravda – a 12 godina kasnije, pravda za građane Srebrenice i sve one koji su direktne ili indirektne žrtve ratnih zločina u Bosni i Hercegovini, još uvijek nije ostvarena.

Također sam podsjetio Vijeće sigurnosti ove sedmice da je Međunarodni sud pravde presudio da se u Srebrenici desio genocid, i eksplicitno pozvao Srbiju, za koju je sud ustanovio da nije spriječila i kaznila ovaj genocid, na punu saradnju sa Međunarodnim krivičnim tribunalom za bivšu Jugoslaviju.

Srbija ne sarađuje u potpunosti i ta činjenica ugrožava stabilnost u Bosni i Hercegovini i regionu.

Trajan mir ovisi o pravdi. Moraju se poduzeti sve moguće mjere kako bi sve i jedna osoba optužena za ratne zločine, u Srebrenici i drugim mjestima, bila izvedena pred sud.

Ima onih koji vjeruju da optuženici samo trebaju ostati u bijegu još godinu ili dvije – obzirom da je zatvaranje Međunarodnog haškog tribunala planirano u 2009. godini – nakon čega će interes cijelog svijeta preći na druga pitanja i oni će moći da prožive ostatak svojih života mirno i povučeno.

To se neće desiti.

Međunarodna zajednica je dosljedno i sistematično naglašavala da je konsolidacija vladavine zakona u Jugoistočnoj Evropi temelj svih drugih nastojanja – socijalnih, političkih i ekonomskih – da se ovaj region integriše u evro-atlantske strukture.

S tim u vezi, ja bih istakao da je Hrvatska bila u poziciji da unaprijedi odnose sa Evropskom unijom i NATO savezom tek nakon što je Ante Gotovina uhapšen i izručen Haškom tribunalu.

Također bih naglasio da nisam rehabilitovao niti jednu osobu smijenjenu sa dužnosti u Bosni i Hercegovini zbog nesaradnje sa Haškim tribunalom i vjerujem da te smjene trebaju ostati na snazi sve dok je saradnja sa Haškim tribunalom na nezadovoljavajućem nivou.

Ako misle da mogu izbjegavati saradnju sa Haškim tribunalom i da će to proći bez ikakvih posljedica, onda su vlasti u regionu potpuno pogrešno protumačile svoje moralne, političke i međunarodne obaveze. Ove sedmice u New Yorku, zamolio sam Vijeće sigurnosti da razmotri poduzimanje mjera koje bi osigurale da sve potpisnice Daytonskog sporazuma, a to uključuje i Srbiju kao nasljednika Savezne Republike Jugoslavije, ispoštuju svoje obaveze prema Haškom tribunalu i također sam zatražio od Vijeća sigurnosti da razmotri na koje načine se može uticati na Srbiju da poduzme konkretne korake kako bi implementirala odluku Međunarodnog suda pravde.

Ovo nisu dosadne i zamorne obaveze koje će zemlje rješavati tek kada im to dođe na red; to su obaveze koje moraju biti ispoštovane zarad žrtava ratnih zločina i svih građana u regionu koji žele da žive u dostojanstvu i miru.

Christian Schwarz-Schilling he visoki predstavnik međunarodne zajednice i specijalni predstavnik EU u Bosni i Hercegovini.